

**ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ επε.
(GR-BIO-02)**

**ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ**

Σύμφωνα με:
Τους Καν. (ΕΚ) 889/2008 & 834/2007

*«Φυσιολογική» επε
Εθνικής Αντίστασης 66,
Αλεξάνδρεια 59300, , e-mail: fysicert@otenet.gr
Τηλ & Φαξ 23330-24440*

Λίγα λόγια προς τον πτηνοτρόφο...

Η απόφαση να ασχοληθείς με την βιολογική πτηνοτροφία, σημαίνει ότι οφείλεις να γνωρίζεις τα εξής:

Συναίσθηση ότι τα ζώα είναι ζωντανοί οργανισμοί όπως οι άνθρωποι, που αισθάνονται, υποφέρουν, και πονούν.

Δεν είναι «συσκευές» που παράγουν προϊόν, το οποίο αποδίδει στον πτηνοτρόφο χρήματα, ούτε απλά μέσα που του δίνουν τη δυνατότητα να εκταμιεύει μια επιδότηση

Έχουν προτιμήσεις στη διατροφή τους και στις συνήθειες διαβίωσής τους, ακριβώς όπως εσύ έχεις τις δικές σου προτιμήσεις.

Απαιτούν ευθύνη και προγραμματισμό, ώστε να σου αποδώσουν το επιθυμητό για σένα αποτέλεσμα, και οικονομική σταθερότητα.

Απαιτούν γνώσεις (π.χ. σύστημα διατροφής), που θα πρέπει να αποκτάς και ανανεώνεις διαρκώς με δική σου ευθύνη, ώστε να διατηρείς μια υψηλή ποιότητα.

Το παρόν εγχειρίδιο προδιαγραφών περιλαμβάνει τις απαραίτητες οδηγίες και πληροφορίες που θα σε συνοδεύουν στην πορεία σου ως βιο-πτηνοτρόφος.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ (GR-BIO-02)

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

1. ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΣΥΜΒΑΤΙΚΗΣ ΠΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΣΕ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ

➤ Καταγωγή των πουλερικών

Η επιλογή των φυλών ή τύπων των πουλερικών πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη: την ικανότητα προσαρμογής των ζώων στις τοπικές συνθήκες, την ζωτικότητα τους και την αντοχή τους στις ασθένειες. Κατά προτίμηση να επιλέγονται αυτόχθονες φυλές ή τύποι ζώων, λόγω του ότι είναι ανθεκτικότερες και λιγότερο απαιτητικές. Προκειμένου να αποτραπεί η χρησιμοποίηση μεθόδων εντατικής εκτροφής, τα πουλερικά πρέπει να εκτρέφονται είτε μέχρις ότου αποκτήσουν μια ελάχιστη ηλικία είτε να προέρχονται από φυλές βραδείας ανάπτυξης.

Τα πουλερικά πρέπει να προέρχονται (δηλαδή να έχουν γεννηθεί και εκτραφεί) σε βιολογικές εκμεταλλεύσεις. Σε κάθε περίπτωση, από τη στιγμή που θα εισαχθούν τα ζώα στην μονάδα, εκτρέφονται βιολογικά.

Στην παρούσα περίπτωση μπορούν να γίνουν οι παρακάτω παρεκκλίσεις, **μόνο** αφότου εγκριθούν από την αρμόδια αρχή του ΥΠΑΑΤ:

- 1) Όταν δημιουργείται για πρώτη φορά, ανανεώνεται ή ανασύσταται ένα σμήνος πουλερικών, και δεν υπάρχει επαρκής αριθμός πουλερικών που να εκτρέφονται με βιολογικό τρόπο, επιτρέπεται για τη δημιουργία του σμήνους να εισαχθούν και πουλερικά - πουλάδες ωοπαραγωγής ή νεοσσοί κρεατοπαραγωγής - που προέρχονται από συμβατική εκτροφή (και να μετατραπούν σε βιολογικά), αρκεί να είναι ηλικίας κάτω των 3 ημερών.
- 2) Προκειμένου για παραγωγή αυγών, και όταν δεν υπάρχουν διαθέσιμες βιολογικά εκτρεφόμενες πουλάδες, μέχρι την 31.12.2011 επιτρέπεται να εισάγονται πουλάδες μη βιολογικής εκτροφής ηλικίας μικρότερης των 18 εβδομάδων.

➤ **Μετατροπή αγροτεμαχίων που χρησιμοποιούνται για βιολογική κτηνοτροφία**

Ο κτηνοτρόφος βιολογικής εκτροφής πρέπει να διαχειρίζεται και γεωργική γη, είτε από ιδιόκτητες εκτάσεις είτε σε συνεργασία με άλλο επιχειρηματία. Όταν εντάσσεται προς μετατροπή μια κτηνοτροφική μονάδα που συμπεριλαμβάνει και φυτική παραγωγή, τότε αυτή υποχρεούται κατά προτεραιότητα να παράγει τις αναγκαίες δικές της ζωοτροφές. Η καλλιέργεια των αντίστοιχων αγρών γίνεται επίσης σύμφωνα με τους κανόνες της βιολογικής γεωργίας (αμειψισπορά, χλωρολιπάνσεις, ψυχανθή, χορτολιβαδικά μίγματα, πλήρης αξιοποίηση της κοπριάς) και τηρεί τις απαιτούμενες περιόδους μετατροπής (η περίοδος μετατροπής των χώρων βόσκησης είναι ένα έτος).

➤ **Μετατροπή ζωικών πληθυσμών**

Η περίοδος μετατροπής για τα πουλερικά ώστε τα προϊόντα που προέρχονται από αυτά να θεωρούνται «προϊόντα βιολογικής πτηνοτροφίας» είναι 10 εβδομάδες για πουλερικά κρεατοπαραγωγής που έχουν εισαχθεί πριν την τρίτη ημέρα της ζωής τους, και 6 εβδομάδες για πουλερικά ωοπαραγωγής (από τη στιγμή που οι πουλάδες φτάνουν σε ωοπαραγωγική ωριμότητα).

➤ **Ταυτόχρονη εκτροφή και βόσκηση βιολογικών και μη βιολογικών πληθυσμών πουλερικών**

Επιτρέπεται να εκτρέφονται ταυτόχρονα βιολογικά και μη βιολογικά ζώα, μόνο όταν ισχύουν οι εξής προϋποθέσεις:

- α) Τα ζώα μη βιολογικής εκτροφής εκτρέφονται σε κτίρια και αγροτεμάχια εμφανώς διαχωρισμένα από τις μονάδες βιολογικής παραγωγής.
- β) Τα ζώα ανήκουν σε διαφορετικό είδος (π.χ. οι όρνιθες είναι βιολογικής εκτροφής, ενώ οι χήνες είναι συμβατικής εκτροφής)
- γ) Τα ζώα βιολογικής και μη βιολογικής εκτροφής δεν βόσκουν ταυτόχρονα στον ίδιο βοσκότοπο.

2. ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Κανόνες διατροφής

Γενικά λαμβάνεται υπόψη ότι η πτηνοτροφική παραγωγή αποτελεί και πρέπει να συμβάλει στο «κλείσιμο του κύκλου» της εκμετάλλευσης που εφαρμόζει βιολογική παραγωγή.

➤ Ζωοτροφές από την ίδια εκμετάλλευση ή από άλλες μονάδες βιολογικής παραγωγής

- Τα πουλερικά πρέπει να τρέφονται με βιολογικές ζωοτροφές.
- Στο ημερήσιο σιτηρέσιο των πουλερικών πρέπει να προστίθεται χονδροαλεσμένη, νωπή, αποξηραμένη ή ενσιρωμένη ζωοτροφή.
- Απαγορεύεται η καταναγκαστική διατροφή και οι πρακτικές πάχυνσης, καθώς και συνθήκες διατροφής που προάγουν την ανάπτυξη αναιμίας.

➤ Ζωοτροφές σε μετατροπή

- Μέχρι 30% της σύστασης των σιτηρεσίων επιτρέπεται να είναι από ζωοτροφές σε μετατροπή. Το ποσοστό μπορεί να φτάσει το 100%, αν οι ζωοτροφές είναι ιδιοπαραγόμενες.
- Μέχρι 20% της συνολικής μέσης ποσότητας ζωοτροφών μπορεί να προέρχεται είτε από βόσκηση, είτε από συγκομιδή μόνιμων βοσκοτόπων, είτε από αγροτεμάχια με πολυετή κτηνοτροφικά φυτά ή πρωτεϊνούχα φυτά κατά το πρώτο έτος της μετατροπής τους, τα οποία αποτελούν τμήμα της εκμετάλλευσης. Σε περίπτωση που τα ζώα τρέφονται με ζωοτροφές υπό μετατροπή και σε πρώτο έτος μετατροπής (καθεστώς «ελέγχου»), το συνολικό ποσοστό επιτρέπεται να φτάνει το 100% του σιτηρεσίου.
- Οι ζωοτροφές, οι πρώτες ύλες ζωοτροφών, οι σύνθετες ζωοτροφές και τα πρόσθετα αυτών, δεν πρέπει να προέρχονται ή να έχουν παραχθεί με χρήση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ).
- Μέχρι 31.12.2011 επιτρέπεται χρήση μη βιολογικής ζωοτροφής σε ποσοστό 5%. (υπό την προϋπόθεση ότι μπορεί να αποδειχθεί ότι δεν ήταν δυνατή η προμήθεια ζωοτροφών αποκλειστικά βιολογικής παραγωγής).

➤ Διαχείριση ζώων - Επιτρεπόμενες πρακτικές στη βιολογική πτηνοτροφία

- 1) Δεν πρέπει να εφαρμόζονται συστηματικά πρακτικές όπως κοπή του ράμφους.
- 2) Απαγορεύεται η χρήση αλλοπαθητικών ηρεμιστικών πριν και κατά τη μεταφορά και σφαγή των ζώων, καθώς και η ηλεκτρική διέγερση κατά την φόρτωση.
- 3) Η αναπαραγωγή θα πρέπει να βασίζεται σε φυσικές μεθόδους. Επιτρέπεται η τεχνητή σπερματέγχυση. Οι υπόλοιπες μορφές υποβοηθούμενης αναπαραγωγής απαγορεύονται (ορμόνες, εμβρυομεταφορά κλπ)
- 4) Απαγορεύεται η διατήρηση σε κλωβούς.
- 5) Απαγορεύεται η χρήση ουσιών για την προώθηση της ανάπτυξης ή της παραγωγής (π.χ. αντιβιοτικά, βοηθήματα για προώθηση της ανάπτυξης) καθώς και η χρήση ορμονών για έλεγχο της αναπαραγωγής
- 6) Η ελάχιστη ηλικία σφαγής είναι:
  - 81 ημέρες για τα κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής
  - 70 ημέρες για τις πάπιες Βαρβαρίας (84 για τις αρσενικές)
  - 140 ημέρες για τις χήνες
  - 100 ημέρες για τις θηλυκές γαλοπούλες (140 για τις αρσενικές)
- 8) Πρέπει να είναι δυνατή η ταυτοποίηση των ζώων σε όλα τα στάδια παραγωγής (ανά παρτίδα). Τηρούνται και ενημερώνονται τα μητρώα ζώων.

➤ Συνθήκες σταβλισμού και υπαίθριων χώρων ζώων

- Τα πουλερικά πρέπει να έχουν εύκολη διαρκή πρόσβαση σε τροφή (ακατέργαστη χορτονομή) και νερό, και σε υπαίθριο χώρο. Οι εγκαταστάσεις πρέπει να επιτρέπουν την είσοδο άφθονου και φυσικού φωτός, επαρκούς αερισμού, και προστασία από τις έντονες καιρικές συνθήκες. Επίσης να υπάρχουν ξεχωριστοί χώροι για ασθενή ζώα, χώρους ωτοκίας και ανάπαυσης. Οι συνθήκες καθαριότητας και υγιεινής να είναι επαρκείς (απομάκρυνση ούρων, περιττωμάτων, αχρησιμοποίητων ζωοτροφών).

- Τα πουλερικά πρέπει να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριους χώρους τουλάχιστον κατά το 1/3 της διάρκειας της ζωής τους. Οι ωοπαραγωγές πουλάδες πρέπει να έχουν πρόσβαση όσο το δυνατόν νωρίτερα στον υπαίθριο, το αργότερο από την ηλικία των 12 εβδομάδων.
- Ο υπαίθριος χώρος πρέπει να έχει βλάστηση, στέγαστρα, ποτίστρες και ταΐστρες
- Οι πάπιες και οι χήνες πρέπει επιπλέον να έχουν πρόσβαση σε ρυάκι ή γούρνα.
- Η πυκνότητα των ζώων στις εγκαταστάσεις και τον υπαίθριο χώρο πρέπει να εξασφαλίζει ικανοποιητικές συνθήκες διαβίωσης. Οι διαστάσεις για τις κούρνιες και το ελάχιστο εμβαδόν των χώρων καθορίζεται στον πίνακα στο τέλος του εντύπου.
- Το δάπεδο των χώρων στέγασης πρέπει να είναι ομαλό αλλά όχι ολισθηρό. Πρέπει να είναι συμπαγές (τουλάχιστον το 1/3 του εμβαδού του), δηλαδή το 1/3 του δαπέδου να μην είναι σχαρωτό ή δικτυωτό. Το συμπαγές τμήμα πρέπει να καλύπτεται με στρωμνή από άχυρα, ροκανίδια, άμμο ή τύρφη. Ο χώρος ωοτοκίας και ανάπαυσης πρέπει να καλύπτεται από άφθονο στεγνό υλικό κατάκλισης με στρωμνή.
- Τα κτίρια πρέπει να έχουν ανοίγματα εισόδου/εξόδου προς τους προαύλιους χώρους μήκους τουλάχιστον 4 μέτρων ανά 100 τ.μ. διαθέσιμου εμβαδού.
- Κάθε πτηνοτροφείο μπορεί να εκτρέφει μέχρι:
  - 4.800 κοτόπουλα κρεατοπαραγωγής
  - 3.000 ωοτόκες πουλάδες ανά σμήνος
(μέχρι την ηλικία των 6 εβδομάδων 9000 πουλάδες – από την ηλικία των 7 εβδομάδων 6000 πουλάδες – μέγιστο όριο στο μέγεθος του σμήνους οι 3000 πουλάδες))
  - 4.000 πάπιες Βαρβαρίας (3.200 αρσενικές)
  - 2.500 καπόνια, χήνες, ή γαλοπούλες
- Εντός του πτηνοτροφείου η συνολική χρησιμοποιήσιμη επιφάνεια ορνιθώνων για κρεατοπαραγωγή δεν πρέπει να είναι πάνω από 1600 m²
- Στις ωοτόκες όρνιθες, επιτρέπεται να συμπληρώνεται ο φυσικός φωτισμός με πρόσθετο τεχνητό φωτισμό, υπό τον όρο ότι δεν υπερβαίνονται οι 16 ώρες ημερησίως. Τα πουλερικά πρέπει να διαβιούν τουλάχιστον 8 ώρες/εικοσιτετράωρο σε συνεχές σκοτάδι. Τις πρώτες 4 εβδομάδες ζωής των πουλάδων επιτρέπεται να αυξηθούν οι ώρες φωτισμού, με τη σύμφωνη γνώμη της ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ.
- Οι συνθήκες σταβλισμού πληρούν τις απαιτήσεις της κοινοτικής ή/και εθνικής νομοθεσίας

- Μεταξύ δύο εκτροφών τα κτίρια πρέπει να εκκενώνονται, να καθαρίζονται και απολυμαίνονται. Μετά από κάθε εκτροφή, οι υπαίθριοι χώροι πρέπει να αφήνονται κενοί ώστε να αναπτυχθεί βλάστηση.
- Για τον **καθαρισμό και απολύμανση** σε κτίρια, εξοπλισμούς και εγκαταστάσεις επιτρέπονται μόνο τα προϊόντα του Παραρτ. VII του Καν. 889/2008.
- Για την **καταπολέμηση των εντόμων και άλλων βλαβερών οργανισμών** επιτρέπονται μόνο τα προϊόντα του Παραρτ. II του Καν. 889/2008 (τα τρωκτικοκτόνα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο μέσα σε παγίδες).

➤ **Πρόληψη ασθενειών και κτηνιατρική αγωγή**

Για την πρόληψη των ασθενειών ο πτηνοτρόφος πρέπει να λαμβάνει υπόψη του τα εξής:

Επιλογή των κατάλληλων φυλών ή τύπων - Εφαρμογή πτηνοτροφικών μεθόδων που να ενισχύουν την αντοχή σε ασθένειες - Χρήση ζωοτροφών υψηλής ποιότητας, τακτική άσκηση και δυνατότητα πρόσβασης σε υπαίθριο χώρο - Εξασφάλιση κατάλληλης πυκνότητας ζώων

- Απαγορεύεται η προληπτική χρήση αλλοπαθητικών φαρμάκων και αντιβιοτικών
- Προτιμάται η χορήγηση ομοιοπαθητικών ή φυτοθεραπευτικών προϊόντων καθώς και ιχνοστοιχείων έναντι των αλλοπαθητικών συνθετικών φαρμάκων ή αντιβιοτικών.
- Εφόσον η χρήση των παραπάνω αποδειχθεί ανεπαρκής ή κριθεί πως δεν μπορεί να αντιμετωπίσει την ασθένεια/βλάβη αποτελεσματικά, επιτρέπεται η χρήση αλλοπαθητικών φαρμάκων ή αντιβιοτικών υπό την ευθύνη κτηνιάτρου και την έγκαιρη ενημέρωση της «Φ», μέχρι τρεις επεμβάσεις ανά έτος, ή μέχρι μία φορά στην περίπτωση που ο παραγωγικός κύκλος της ζωής των πουλερικών είναι μικρότερος του ενός έτους. Σε αυτή την περίπτωση, η επέμβαση καταγράφεται (διάγνωση, δραστική ουσία, δοσολογία...) στα αρχεία του παραγωγού. Η περίοδος αναμονής μεταξύ της τελευταίας χορήγησης συνθετικών φαρμάκων σε ένα πουλερικό, και της παραγωγής βιολογικών προϊόντων από αυτό, πρέπει να είναι διπλάσια από αυτή που ορίζει ο νόμος.
- Επιτρέπονται οι εμβολιασμοί και οι αντιπαρασιτικές αγωγές που είναι υποχρεωτικές βάσει της Εθνικής ή Κοινοτικής Νομοθεσίας.

➤ **Διαχείριση πτηνοτροφικών αποβλήτων (κοπριές, αχυροστρωμένες)**

Η λογική διαχείριση των κοπριών και αποβλήτων είναι κανόνας για την επίτευξη ενός γόνιμου και ζωντανού εδάφους όπως και την προστασία του περιβάλλοντος (υπόγειων υδάτων). Η αποτελεσματική χρήση των αποβλήτων γίνεται βασίζεται στις παρακάτω αρχές:

- 1) Η ποσότητα της κόπρου που διασπείρεται στην εκμετάλλευση δεν μπορεί να ξεπερνά τα 17 kg N/στρ χρησιμοποιούμενης έκτασης κάθε χρόνο. Ο αριθμός των πουλερικών που αναλογεί στην παραπάνω ποσότητα είναι 580 κοτόπουλα κρεοπαραγωγής ή 230 ωοπαραγωγές όρνιθες ανά 10 στρέμματα γης.
- 2) Οι εκμεταλλεύσεις βιολογικής παραγωγής, όταν έχουν έλλειμμα ή πλεόνασμα σε κοπριές, μπορούν να συνεργάζονται με άλλες εκμεταλλεύσεις και επιχειρήσεις για την συμπλήρωση του ελλείμματος που έχουν ή τη διάθεση πλεονάζουσας κόπρου που προέρχεται από βιολογική παραγωγή.
- 3) Οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης των αποβλήτων να έχουν αρκετή χωρητικότητα ώστε να μην υπάρχει περίπτωση υπερχείλισης ή διαρροής προς το έδαφος.
- 4) Η διαχείριση των λυμάτων πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τις ορθές πρακτικές που ορίζονται από τη νομοθεσία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

➤ Επιτρεπόμενα προϊόντα για τον καθαρισμό και την απολύμανση κτιρίων και εγκαταστάσεων πτηνοτροφίας

- 1) Νερό και ατμός
- 2) Σαπούνι καλίου και νατρίου
- 3) Γάλα ασβέστου
- 4) Άσβεστος
- 5) Άνυδρη άσβεστος
- 6) Υποχλωριώδες νάτριο (π.χ. ως υγρό λευκαντικό)
- 7) Καυστική σόδα και ποτάσα
- 8) Υπεροξειδίο του υδρογόνου
- 9) Αιθέρια έλαια φυτών
- 10) Κιτρικό, υπεροξεικό, μυρμηγκικό, γαλακτικό, οξαλικό και οξικό οξύ
- 11) Αλκοόλη
- 12) Φορμαλδεΐδη
- 13) Ανθρακικό νάτριο
- 14) Προϊόντα καθαρισμού και απολύμανσης των θηλών και των συσκευών άλμεξης

➤ Ελάχιστο εμβαδόν εντός των κτιρίων και στην ύπαιθρο

Είδος ζώου	Εντός των κτιρίων (καθαρό εμβαδόν για τα ζώα)			Υπαιθριος χώρος (τ.μ. διαθέσιμου χώρου εκ περιτροπής / κεφαλή)
	Αριθμός πτηνών /τ.μ.	Μέγεθος κούρνιας / πτηνό (cm)	Φωλιά	
Ωοπαραγωγές όρνιθες	6	18	7 όρνιθες ανά φωλιά Σε κοινές φωλιές 120 cm ² / πτηνό	4
Πουλερικά κρεοπαραγωγής	10 (το ανώτερο 21 kg βάρους / τ.μ.)			4 κοτόπουλα κρεοπαραγωγής 4,5 πάπιες 10 γαλοπούλες 15 χήνες
Πουλερικά κρεοπαραγωγής σε κινητές εγκαταστάσεις	16 (το ανώτερο 30 kg βάρους / τ.μ.)			2,5